

– Լաւ՛ ժամանակ է ընտրել Սօսան, – մտածում էի ես, – հիմա «Կաթնաղբիւրի» մօտ ոչ ոք չի լինի, բոլորը այստեղ են:

«Կաթնաղբիւրը» գտնուում էր նեղ ձորի մէջ, մի ահագին քարաժայռի ներքոյ, որ գոգաւորոտելով, կազմել էր մի լայն քարանձաւ, որտեղից բխում էր ջուրը, եւ նոյն քարանձաւի մէջ հաւաքուելով, առաջ էր բերում մի փոքրիկ աւազան: Այս նոսրական աւազանի մէջ լողանում էին ուխտաւորներն, աւելի բժշկութեան եւ հոգեւոր շնորհներ ստանալու յոյսով: Քարանձաւի մուտքը այնքան լայն բացոածք ուներ, մինչ կիսով չափ երեւում էր նրա ներսոյքը:

Ես մտածում էի, թէ Սօսան դեռ եկած չի լինի, որովհետեւ նշանակել էր տեսնուել ինձ հետ արեւը մտնելուց յետոյ, իսկ ես, անհամբերս, եկել էի մի ամբողջ ժամ առաջ: Բայց երբ ես հեռոցից նայեցայ քարանձաւի մէջ, ինձ երեւացին հանած հագուստներ, որ դրած էին նրա մուտքի մօտ: Հետաքրքրութիւնս ստիպեց ստուգել՝ արդեօք ա՛յր մարդ էր լողացողը, թէ կին: Մտածում էի՝ միգուցէ՛ նոյն ինքն Սօսան լինէր, որ ինձ դիտմամբ տեսութիւն նշանակեց արեւի մտնելուց յետոյ, որպէսզի ինքը վերջացրած լինի իր լողանալը:

Ես սկսեցի հեռոցից նայել դէպի քարանձաւի ներսը. մանուկ մարդիկ այսպիսի անպատկառ հետաքրքրութիւններ շատ ունեն: Յանկարծ ջրի մակերեսոյքից դուրս բարձրացաւ մի գեղեցիկ մարմին: Հրաշալի՛ մի մարմին էր նա: Գլխի արծակոած գիսակները սքօղել էին դեռ նոր զարգացած կուրծքը: Նա երեխայական անմեղ զոարճութեամբ թրթռում էր, խաղ էր անում աւազանի ալիքների հետ: Արեւի վերջին ճառագայթներն ընկած էին նրա դեմքի վրայ: Որքա՛ն հրապուրիչ էր ջրի մանրիկ կաթիլներով ցողոած այն կուսական դեմքը: Բայց նա երեսը շուռ տոեց, կարծես, չէր ցանկանում, որ արեգակն իր լուսեղէն շրթունքներով շօշափէր նրա անմեղ կուրծքը: Նոյն ժամուն նա երեւցրուց մի լիքն եւ հրաշալի թիկունք:

Դա մի ըրպէական երեւոյթ էր: Մարմինը կրկին անհետացաւ ջրի մակերեսոյթի տակ:

Այսպէս երեւում են «հրեղէն կուսանքը» Վանայ ծովակի միջից. այսպէս հրապուրում են նրանք պատանիներին, որոնք լի սիրահարական ցնորքներով իրանց գցում են ալիքների մէջ, եւ ջրային աղջիկները յափշտակում, տանում են իրանց որսին դէպի ծովակի անդունդը, եւ այնտեղ՝ իրանց բիւրեղային պալատներում զոարճացնում են նրան...

Ջրային յաւերժահարսը կրկին յայտնուեցաւ: Այս անգամ նա հանգիստ էր. այս անգամ նա չէր թռչկոտում այս կողմ եւ այն կողմ: Նա կիսով չափ նստած ջրի մէջ, սանդղում էր իր երկայն գիսակները: Նա ինքն էր, – Սօսան էր: